

Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, för examensbenämning ex: Kandidatexamen i pedagogik

Termin år ex: VT 2017

Att vara ute är det nya inne

Fritidshemmets syn på utomhuspedagogik

Jonathan Karlsson och André Leanderson

Sektionen för lärande och miljö

Författare

Jonathan Karlsson och André Leanderson

Titel

Att vara ute är det nya inne

Fritidshemmets syn på utomhuspedagogik

Handledare

Anna Linge

Examinator

Sara Lenninger

Sammanfattning/Abstract

Denna uppsats undersöker hur lärare i fritidshem uppfattar utomhusmiljöer för att främja barns generella lärande. Studien har utgått från två frågeställningar som handlar om arbetet med utomhuspedagogik på fritidshem samt miljöns betydelse för elevers lärande.

För att få fram ett resultat har vi intervjuat fyra lärare i fritidshem som jobbar med utomhuspedagogik på ett eller annat sätt. För att analysera och diskutera resultatet har vi tagit hjälp av studentlitteratur, artiklar och avhandlingar.

Resultatet visar att utomhuspedagogik främjar elevers lärande och är bra för hälsan. Att varva utomhuspedagogik med inomhuspedagogik är den bästa pedagogiken för att eleverna lättare tar till sig ny kunskap.

Ämnesord

Utomhuspedagogik, Grundskola, Fritidshem, Lärande, Miljö, Hälsa

Förord

Vi vill tacka vår handledare Anna Linge för att ha stöttat och handlett oss genom hela processen. Vi vill även tacka de som har ställt upp på intervju så vi har kunnat få fram ett resultat av studien. Vi har båda varit delaktiga i arbetet och bollat idéer med varandra för att kunna stå där vi står idag.

Innehåll

1. Inledning.....	7
1.1 Styrdokumenten om utomhusmiljö	8
2. Syfte.....	9
2.1 Frågeställningar	9
2.2 Begreppsförklaring	9
3. Litteraturgenomgång	10
3.1 Miljö och lärande.....	10
3.2 Miljöns betydelse för hälsa och utveckling	11
3.3 Utomhusmiljöns informella lärande	13
3.4 Kritik mot utomhuspedagogik.....	15
3.5 Teoretiskt perspektiv	15
4. Metod.....	16
4.1 Intervju som metod.....	17
4.2 Urval och forskningspersoner.....	18
4.3 Genomförande	18
4.4 Bearbetning och analys av data	19
4.5 Etiska ställningstagande	19
4.6 Metodkritik	20
5. Resultat och analys	20
5.1 Arbetet om utomhuspedagogik i fritidshemmet.....	21
5.2 Skillnaden på inläring mellan ute och inne	22
5.3 För och nackdelar	23
5.4 Utomhuspedagogikens påverkan på resten av skoldagen	24
5.5 Sammanfattande analys	25
6. Diskussion	26

6.1 Arbetet med utomhuspedagogik inom fritidshemmen	26
6.2 Miljöns betydelse för elevers lärande.....	26
6.3 Utomhuspedagogikens påverkan på hälsan.....	27
7. Avslutande diskussion	29
7.1 Fortsatt forskning	29
Referenslista	30
8. Bilagor	34
8.1 Intervjufrågor.....	34
8.2 Missivbrev	35

1. Inledning

Denna uppsats har en inriktning mot utomhuspedagogik i skolan och på fritids. Vi båda har ett stort intresse för detta ämne och är intresserade av på vilket sätt utomhuspedagogik påverkar elever i deras utveckling, om miljön har en stor betydelse för barns lärande samt hur omgivningen kan påverka barnens möjligheter att ta till sig kunskap.

På Skolvärldens hemsida www.skolvarlden.se (Skolvärlden, 2012) går det att läsa en artikel från 2012, Nationellt centrum för främjande av god hälsa hos barn och ungdomar. Författarna skriver där hur utomhuspedagogik påverkar eleverna. Det står till exempel att:

Barn som har tillgång till en omväxlande utomhusmiljö är friskare, har färre sjukdagar, får bättre motorik, har lättare att koncentrera sig, leker mer variationsrikt, förbättrar sin kognitiva förmåga, är mindre stressade, har rikare fantasi, utvecklar sin självständighet, stimuleras till social interaktion och leker mer kreativa lekar vilket främjar både samarbetsförmåga och språkutveckling (Skolvärlden, 2012).

I vår utbildning har vi funderat på om olika elever kan reagera olika på olika miljöer, en del elever har svårt för en alltför stimulerande miljö och kan få svårt att fokusera medan andra elever kan fokusera lättare utanför klassrummet.

Vi såg det som intressant att under våra intervjuer med lärare i fritidshem se om detta ovan nämnda citat stämmer in med verkligheten. Under vår verksamhetsförlagda utbildning har vi sett aktiviteter som stärkt vår redan tidigare uppfattning om vad just utomhuspedagogik bidrar med till eleverna under skoltiden.

1.1 Styrdokumenten om utomhusmiljö

Vad säger egentligen styrdokumentet om att använda sig av utomhusmiljöer i lärandet på fritidshemmet?

Skolverket (2014) belyser vikten för barn att vistas i en stimulerande miljö för att öka deras kunskaper och utveckling. Det går att se en tydlig skillnad på barn som har fått denna chans i jämförelse till barn som inte har möjligheter att vistas i olika miljöer (Skolverket, 2014). Som fritidspedagog är det viktigt att lyssna på barnen som går på fritids men även viktigt att låta barnen testa på nya saker i olika lärmiljöer.

Enligt Skolverket (2016) skall fritidshemmen behandla det centrala innehållet enligt följande:

Eleverna ska få ta del av utevistelser i de olika årstiderna, samt att de blir medvetna om närmiljöns möjligheter till vistelse i utomhusmiljöer och andra platser för fysisk aktivitet och att eleverna får ta del av säkerhet i naturmiljöer samt att det är viktigt att ta hänsyn till miljön och andra människor när man vistas i olika miljöer. Rättigheter och skyldigheter enligt allemansrätten. (LGR11, 2016).

I Allmänna råd (skolverket, 2014) står det vad som är viktigt att tänka på som personal på ett fritidshem, att det är viktigt att ta tillvara på elevernas intresse samt att jobba utifrån gruppens behov.

Personalen i fritidshemmet bör 1) inventera vilka behov och intressen eleverna i den aktuella elevgruppen har för att kunna erbjuda dem en meningsfull och varierad verksamhet, 2) välja aktiviteter, arbetssätt och arbetsformer som ger eleverna en möjlighet att utvecklas i riktning mot de övergripande målen i läroplanens andra del, 3) ge eleverna möjlighet till nya och fördjupade kunskaper och erfarenheter över tid genom att skapa en progression i verksamheten, samt 4) utgå från samspelet i gruppen för att utveckla elevernas förmåga att kommunicera samt lyssna till, tolka och förstå andras synpunkter och deras sätt att uttrycka sig (Skolverket, 2014).

I citatet ovan belyser Skolverket (2014) vikten av att lyssna och ta till sig information om elevgruppen för att öka deras intresse, detta anser vi är väldigt viktigt då det är lättare

att ta till sig kunskap om man är intresserad av vad som kommer att ske. Det är också viktigt att bygga upp en process i sitt arbete samt att sätta upp delmål så det är lättare att göra uppföljning på sitt arbete.

2. Syfte

Syftet med denna studie är att ta reda på hur lärare i fritidshem uppfattar utomhusmiljöer för att främja barns generella lärande. Studien kommer att utgå från ett kropp- och platsperspektiv.

2.1 Frågeställningar

Vi har utgått från följande frågeställningar:

- Hur möjliggörs utomhuspedagogik inom fritidshem?

- Hur beskriver lärare i fritidshem miljöns betydelse för elevers lärande och utveckling?

2.2 Begreppsförklaring

Utomhuspedagogik: Det har inte funnits någon riktig definition av utomhuspedagogik, men här nedan har Nationellt centrum för utomhuspedagogik fastslagit en definition:

Utomhuspedagogik är ett tematiskt och ämnesövergripande forsknings- och utbildningsområde. Utemiljö och upplevelse är centralt och lärandet förläggs i hög grad till utomhusmiljön. Utomhuspedagogik vill vara ett komplement till den traditionella pedagogiken och betonar att upplevelser i den miljö som omger oss ska utgöra en bas för inläring. Utomhusmiljön är en ständigt aktuell kunskapskälla. Här finns ett rikt material för såväl historiska tillbakablickar som studier av nutid och framtid inom olika ämnesområden (Linköpings universitet, 2016).

Som citatet ovan kommer vi använda oss av begreppet när vi pratar om att flytta lärandet utomhus och våga ta lärandet till andra miljöer än det mer traditionella. Utomhuspedagogik för oss är när man tar lektioner och flyttar dem utomhus för att kunna nå eleverna på ett mer praktiskt sätt.

3. Litteraturgenomgång

Detta kapitel innehåller forskning och litteratur med relevans för ämnet som undersöks. I de valda underrubrikerna kommer det att återges forskning i förhållande till vårt valda syfte, att ta reda på hur lärare i fritidshem uppfattar variation av utomhusmiljöer för att främja barns generella lärande, gällande ett kropp- och platsperspektiv. Det har inte gjorts så mycket forskning inom detta område och det var därför svårt att hitta så många vetenskapliga texter. Under den första delen av detta kapitel behandlas lärandet i olika miljöer, den andra delen inriktar sig mot miljöns påverkan på hälsan, i den tredje delen lyfts det informella lärandet i utomhusmiljöer och den fjärde delen har utgått från kritiska ståndpunkter om utomhusmiljöer.

Slutligen i den sista delen kommer vi att ta upp teoretiska perspektiv som kommer att ligga som grund till resultatet.

3.1 Miljö och lärande

Brügge och Szczepanski (2011) skriver i sin bok om landskapsmiljö att utomhuspedagogiken ska vara ett komplement till den pedagogik som används i ett klassrum. Naturen bör ses som en naturlig del i undervisningen var man än befinner sig, skogen, samhället, bergen stranden bland annat. I naturen går det att arbeta med pedagogiken på olika sätt men det som är viktigt att komma ihåg är att naturen inte är en naturlig miljö för alla och att arbeta med den ur olika perspektiv för att få ett positivt förhållningssätt. Författarna nämner även att forskning visar på att utomhuspedagogik är positivt för bland annat hälsan och motoriken men även för lärande. Och därför finns det inte längre några hinder för att flytta ut undervisningen istället för att ha den inomhus. Det problem som finns är att många lärare inte har tagit till sig det som utomhuspedagogiken kan ge och även om utbildning i utomhuspedagogik nu finns så är det långt kvar till det blir en naturlig del av skolan (a.a.).

Brugge och Szczepanski (2011) menar att det är viktigt att skolan kommer bort från de "traditionella" starka motsättningar mellan teori och praktik. Idag sker en stor del av lärandet inne i klassrummet och ofta framför en dator och genom teoretiskt beskrivande. Därför är utomhuspedagogiken en viktig del för att få kroppens behov för rörelse och för hjärnans stimulans.

Det är den fysiska naturmiljön som inspirerar till kunskap. Genom att komplettera det vanliga klassrummet med "uterummet" så ökar elevernas nyfikenhet och motivation till kunskap på ett annorlunda sätt (a.a.).

Utomhuspedagogik kan användas för att koppla metoder och processer för läroplanens och måldokumentens intentioner. Enligt Szczepanski och Dahlgren (1997) kan man kan bedriva utomhuspedagogik på olika ställen såsom skolgården, parker, skogen men även i stadsmiljö, till exempel stadsvandring. Syftet med de aktiviteterna är ofta att skapa inläringssituationer genom närkontakt till utemiljön (a.a.).

Szczepanski (2014) belyser i sin bok att elevers lärande har stor nytta av pedagoger som är välutbildade inom ämnet samt att de ser betydelsen på växling mellan inomhus och utomhus. Miljöer ska skapa en mening och sammanhang för eleverna med vikt på fyra kunskapsformer: fakta, färdighet, förståelse och förtrogenhet.

Elever men även lärare måste lära sig att kunna se utomhusmiljöer som en lärmiljö, för att lättare öka dess status som just en lärmiljö (Szczepanski, 2014). Detta nämner även Barr, Nettrup och Rosdahl (2014) som behandlar miljön och dess betydelse för lärandet och utvecklingen. De nämner till exempel att en utevistelse med många autentiska situationer är bra för att bibehålla och utveckla elevernas lärande. Författarna påpekar även att miljön ändras i fas med årstiderna vilket skapar en skiftande miljö som alltid går att använda i elevers inläring (a.a.).

3.2 Miljöns betydelse för hälsa och utveckling

Szczepanski (2007) har studerat utomhuspedagogik och har märkt att den har en stor betydelse för en människans hälsa, motoriska utveckling samt koncentrationsförmåga, även stressnivån på eleverna och lärarna har studerats och bevisats att utomhuspedagogik spelar stor roll på att eleverna skall orka med hela skoldagen. Utomhuspedagogik blir en kompletterande pedagogik till den vanliga traditionella skolan där erbjuds elever kunskaper i

andra miljöer som de inte är vana vid, närmiljö blir lärmiljö. Det är viktigt att skapa möjligheter för eleverna att aktivera sig fysiskt och där rörelser blir till lärande. Kroppen är inte ett stativ för våra huvuden. Det sista de nämner i sin bok är att utomhuspedagogik förenar känsla, handling och tanke. Omgivningen blir en spelplan och den fysiska miljön runt om blir till en lärmiljö. Lärare och elever använder sig utav hela omgivningen till en plats att lära. Det gäller att hitta de lärmiljöer som vi finner intressanta i vår undervisning och kunna använda dem på rätt sätt (Szczepanski, 2007).

Utomhusmiljön som drivande faktor, framhålls av Olsson (1995) för att elever ska lära sig genom fysisk aktivitet, hon menar då att det är viktigt att man vågar ta den traditionella pedagogiken utomhus. En annan sak hon skriver är att när en pedagog gör sin planering av sina aktiviteter är det viktigt att eleverna får vara med, då känner de större lust att medverka och därigenom har de en större drivkraft att få motivation att slutföra något. Författaren nämner även att naturen har en stor påverkan på en människas hälsa, hon har märkt att när människor kommer ut i naturen så mår de bättre i det långa loppet. Får elever vistas ute under skoldagen så ökar deras koncentrationsförmåga och de kommer att hålla sig pigga och alerta under stora delar av dagen (Olsson, 1995). Även Ohlsson (2015) påpekar om att utemiljöer visar på bättre hälsa hos elever. Till exempel så nämner han att immunförsvaret förstärks genom att vistas i solen och frisk luft. En annan sak han skriver om är att elever som alltid sitter inne får till slut svårt att kunna koncentrera sig längre stunder, men har man lite utomhuspedagogik så förbättras detta genom att utevistelser har en lugnande effekt. Utomhus är luften alltid fräsch och det finns oftast gott om plats medan inomhus blir det lättare trängre och sämre luft, på så sätt sprids också sjukdomar lättare när man sitter inne (Ohlsson, 2015). Detta får han de även belägg för av Änggård (2014) som instämmer med vikten av att vistas utomhus för hälsan. Hon menar genom att använda sig av utemiljöer bidrar till att elever håller sig friska och att sjukdomar inte sprids lika mycket i ute i frisk luft. Författaren påpekar även att stressnivån sjunker utomhus för att det blir mindre buller och mindre konflikter än inomhus (Änggård, 2014).

Szczepanski (2008) skriver i sin avhandling att den fysiska miljön har en stor betydelse för lärandet men även för hälsan och ute i naturen går det att lära sig genom att stimulera grovmotorik och finmotorik, eleverna har även lättare att ta till sig andra kunskaper om de har fått/får röra på sig. Genom sina intervjuer som är gjorda i denna studie där Szczepanski ställer frågor till lärare i olika kommuner, så kommer han fram till att de flesta lärarna ser

ett speciellt värde i utomhuspedagogikens möjligheter att öka kunskap och massivare sinnesstimulering. Eleverna får även en bättre verklighetsuppfattning genom att lära ute. Det går i stort sett flytta alla lektioner utomhus för att låta eleverna prova på olika undervisningsformer istället för att bara sitta vid en bänk och skriva i ett häfte. Det sista han lägger märke till i sin studie är att nästintill alla lärare han intervjuar inte ser en markant skillnad på lärandet inomhus eller utomhus, utan endast som ett komplement där barnen får möjlighet att lära samtidigt som de är fysiskt aktiva (a.a.).

Miljöns betydelse för elevers utveckling, lyfts även av Laike (2005). De nämner till exempel att vi människor är påverkbara av vår omgivning och med det menas att miljön har ett inflytande på människor och vår utveckling. En varierande miljö är viktigt för att elever ska fortsätta att utvecklas på flera stadier än de hade gjort om man inte använt sig av närmiljön. Människor utvecklar sina sinnen och sin motorik på ett helt annat sätt om man vistas i olika miljöer (a.a.).

3.3 Utomhusmiljöns informella lärande

Sjöstrand Öhrfelt (2015) nämner i sin avhandling att barn använder sina sinnen för att lära när de får vistas ute i naturen. Lärandet utomhus blir mer informellt och att välja att ha sin undervisning i en utomhusmiljö med autentiska situationer istället för inomhus kan hjälpa barn i deras lärande. En annan sak som hon även nämner precis som tidigare forskare är att utomhusvistelse främjar att hålla stressen nere. Att befinna sig utomhus upplevs som lugnt och skönt. Även konflikter minskar eftersom rutinavbrotten blir mindre (a.a.).

Att även motoriken mår bra av att bedriva pedagogik i olika utomhusmiljöer diskuteras av Ohlsson (2015), han skriver att i naturen så tvingar man eleverna att röra på hela kroppen och det skapas därför en annan aktivitet i kroppen än i den vanliga pedagogiken som bedrivs inomhus i ett klassrum. Författaren nämner även att naturen är i särklass den bästa plats för att utveckla motoriken (a.a.).

Som det står ovan finns det en röd tråd om vad utomhuspedagogik handlar om, att i så tidig ålder som möjligt kunna vistas i utemiljöer i sin undervisning för att på detta sätt utvecklas på ett högre stadium, minska stressen samt att hålla motivationen uppe under en hel skoldag.

Brodin (2011) skriver i sin avhandling att informellt lärande är den typen av lärande som oftast inte sker inom ramen för klassrummet. Att flytta lärandesituationen från klassrummet till en utomhusmiljö öppnar och skapar nya möjligheter för både eleverna och lärarna. Att använda sig av naturen istället för klassrummet kan man ha nytta av på många olika sätt. De elever som vanliga fall har svårt för att normal fungera i de formella lärandesituationerna har möjlighet att utnyttja sina förmågor för att kraven utomhus inte är lika preciserade och uttalade (Brodin, 2011). Även Björklid (2005) påpekar just detta om miljöns informella lärande. Hon menar att utemiljön är en källa till informellt lärande. Det kvittar om eleverna cyklar, leker kurragömma eller rentav hoppar hopprep. Allt detta är ett perfekt sätt för eleverna att lära känna sin omgivning och lär sig hur den fungerar. Författaren tar även upp att elever lär sig av varandra och av vuxna, och i just utemiljöer så återfinns många av elevernas kompisar. De utvecklas då socialt och detta är viktigt för att eleverna sedan ska kunna utvecklas på andra områden (Björklid, 2005). Även Mårtensson (2004) behandlar det informella lärandet i skolan och på fritidshemmen. Hon nämner till exempel att precis som Björklid (2005) att elever använder sig av lek, cykling och springande för att utforska olika miljöer men även sina egna kroppar. De utforskar även skolgården tillsammans med andra kompisar som skapar en social samvaro bland eleverna, detta är viktigt för att de ska känna en tillhörighet i en grupp (Mårtensson, 2004).

Det informella lärandet genomsyras i fritidshemmen, detta påpekar Hansen Orwehag och Mårdsjö Olsson (2011) då de anser att på fritidshemmen utgår man oftast från vardagliga situation och elevernas intresse när man planerar verksamheten. Detta gäller utomhus men även inomhus. Detta anses både som positivt och negativt, då elevernas behov sätts i centrum och då får eleverna mera motivation dock så anser författarna att en svaghet i detta sätt att undervisa blir osynlig och underförstådd för eleverna. Det är därför viktigt att ändå jobba utifrån målen som finns för fritidshemmen och göra dem synliga för eleverna och föräldrarna (a.a.).

Barr, Nettrup och Rosdahl (2014) påpekar att naturen gör lärandet mer meningsfullt, därför är det viktigt att kunna väva in de traditionella ämnena såsom matematik och naturvetenskap för att lättare nå målen i läroplanen. De menar även att en rik uteupplevelse bidrar till att hjälpa elevernas lärande och att det är perfekt att använda sig av alla årstider för att få en varierande miljö (a.a.).

3.4 Kritik mot utomhuspedagogik

Ohlsson (2015) talar även om saker som kan vara negativa till utomhuspedagogik. En sak han tar upp är att har eleverna fått en negativ utevistelse så kan det vara svårt att få dem att vilja prova det igen, samt att kläder har en stor inverkan på om det blir lyckat eller inte. Kläder efter väder är en gammal klyscha som fortfarande stämmer. Han menar att man kan vara ute i alla väder men att det är viktigt att klä sig rätt, även här kan det finnas ett problem som är att alla elever kanske inte har råd med riktiga kläder för alla väder (Ohlsson, 2015).

Vådan av UV-strålning är ett argument som framförts av Boldeman (2005). För hög UV-exponering (solens brännkraft) kan ge svåra brännskador i hudens celler som aldrig försvinner. Detta gör sedan att risken för hudcancer ökar, av all hudcancer som finns så är det många gånger orsakad av för hög UV-exponering, särskilt för barn. Utöver dessa risker så tar också ögon och immunförsvar stor skada vid för hög UV-exponering. Boldeman skriver att barns uteverksamhet är bäst i skogen eller bland växtlighet där skuggan blir ett naturligt skydd mot solen. Han påpekar också att skolgårdar och lekplatser ofta saknar växtlighet och att personalen på förskolor och skolor håller barnen inomhus istället vilket resulterar i dålig fysisk aktivitet istället. Med planering av både skolgårdar men även av lärare så kan man få bättre fysisk aktivitet men även lagom UV-exponering (Boldeman, 2005).

3.5 Teoretiskt perspektiv

För att analysera vårt resultat utgår denna uppsats från två perspektiv som är kopplade till varandra. De perspektiv vi har valt att utgå ifrån är platsperspektiv samt ett kroppsperspektiv. Szczepanski (2008) skriver om just detta och nämner att *ett platsperspektiv* handlar mycket om "lärandet genom görandet". Att miljön har en stor påverkan då det är viktigt att uppleva saker på de plaster de är förankrade. Författaren nämner även att *ett kroppsperspektiv* är ett ställe där vi genom våra kognitiva upplevelser av miljön äger rum av lärandet genom våra handlingar (Szczepanski, 2008). Dewey (1915) nämner i sin bok, *The School and Society and the Child and the Curriculum*, om platsperspektiv att eleverna ska använda sig av olika närmiljöer för att utvecklas och skaffa sig erfarenheter. Han skriver även att det går att ta lärandet i klassrummet utomhus och att precis som Szczepanski (2008) nämnde tidigare att det är viktigt att man lär sig av autentiska upplevelser i sin rätta

miljö. Dewey var en av de första att växelverka mellan teori och praktik. Han ville att lärandets dörrar skulle öppna upp mot det verkliga samhället. (Dewey, 1915).

Det andra perspektiv som vi har valt är kroppsperspektiv. I Szczepanskis (2008) avhandling så tar han upp även detta perspektiv. Han påpekar att *ett kroppsperspektiv* handlar om rörelsens och sinnenas betydelse för lärandet och detta berör även Dewey och Dewey (1917) när de skriver att lärandet påverkas av god hälsa. Det går också läsa att de belyser vikten av att använda sig av hela kroppen för utvecklingen. De menar även att för att eleverna skall kunna utvecklas på ett högre stadie är det viktigt att hela kroppen sätts i rörelse, människor lär sig inte genom bara att läsa böcker utan vi lär oss även genom händerna, ögonen. I stort sett har hela kroppen blivit kunskapskällor som bidrar till att utvecklas och läras. Författarna menar även att kroppen är värdefull och det finns inte en bok i världen som kan ersätta vår personliga erfarenhet. Genom praktiskt arbete med hela kroppen så är det även lättare att hålla elevers intresse och uppmärksamhet under en längre tid (a.a.).

4. Metod

För att få fram ett resultat till syftet att ta reda på hur lärare i fritidshem uppfattar utomhusmiljöer för att främja barns generella lärande används kvalitativ metod. Denscombe (2009) beskriver kvalitativ metod och menar att information man får ut

genom kvalitativa metoder har former av ord, antingen skrivna eller berättande och eller visuella bilder så som observation. Kvalitativ metod kopplas oftast ihop med intervjuer eller observationer. Det går dock även att få fram kvalitativa data genom andra tillvägagångssätt som kan vara till exempel frågeformulär (Denscombe, 2009).

Vi valde intervjuer för vi anser att det är mest relevant för att få fram ett resultat till det valda syftet. En annan aspekt till vald metod är att genom intervjuer så kan man fokusera på personer som besitter på den kunskap som det letas efter i studien.

4.1 Intervjuer

Intervjuerna har varit halvstrukturerade. Halvstrukturerade intervjuer innebär att forskaren är förberedd med frågor som bjuder in till diskussioner och som är öppna för följdfrågor. Ahrne och Svensson (2015) beskriver intervjumetodens styrkor. Genom intervjuer så får forskaren flera personers synvinklar om just det valda ämnet. Författaren menar även att intervjuer är en bra metod för att ta reda på vilka rutiner de använder sig av i till exempel sin undervisning (Ahrne & Svensson, 2015).

4.1 Intervju som metod

Som nämnts tidigare nämnts används metoden intervjuer med lärare i fritidshem för att få fram ett resultat. Intervjuerna har varit halvstrukturerade, metoden innebär att frågor redan är förberedda men att det under intervjuerna kommer att öppnas för diskussioner och andra tankar som informanterna har. Det bästa är att ställa frågor som är öppna för att lättare bjuda in till diskussioner.

Enligt Larsen (2007) är det viktigt att tänka på att komma väl förberedd och ha funderat på vilka frågor det är som är intressanta för vald studie. Andra saker som är viktiga att tänka på är att frågorna ska vara klara och tydliga, att de inte ska vara privata samt att undvika främmande ord eller uttryck (Larsen, 2007).

Ahrne och Svensson (2015) skriver om intervjuer som metod i sin bok, där det framgår att intervjuer är ett snabbt och effektivt sätt att samla information samt att få flera personers synsätt på olika saker. En negativ aspekt med intervjuer kan vara att lärarna berättar om praktiken ur ett mer teoretiskt perspektiv medan de kanske jobbar annorlunda när de väl är ute i barngrupperna (a.a.).

4.2 Urval och forskningspersoner

Undersökningen har omfattat lärare i fritidshem runt om i Skåne och Blekinge. Vi har besökt fyra skolor och intervjuat lika många lärare i fritidshem. Urvalet har utgått från att deras arbetsuppgifter stämmer in med det vi letar efter det vill säga att de på ett eller annat sätt jobbar med utomhuspedagogik. Uppsatsens urvalsbeskrivning utgår från Ahrne och Svensson (2015) som beskriver tvåstegsurval och dess innebörd. Forskaren väljer först ut organisationen, nästa steg är att välja ut vilken individ som skall bli intervjuad. Det bästa är att få ut en lista på slumpmässigt valda personer för att urvalet inte skall vara manipulerat till organisationens fördel. Ibland är detta inte möjligt då forskaren är ute efter personer med exakta arbetsuppgifter (Ahrne & Svensson, 2015).

För att få svar på frågeställningarna så behövs personer med specifika arbetsuppgifter, det går därför inte att göra ett slumpmässigt utval, vi har därför fått utgå från deras arbetsuppgifter istället. Samtliga respondenter som deltar i denna studier jobbar med utomhuspedagogik på skolan i form av rastverksamhet samt jobbar med det under eftermiddagarna på fritidshemmen.

4.3 Genomförande

Intervjuerna är genomförda under vårterminen 2017. De som var närvarande under intervjuerna har informerats via mail där det står syftet med denna studie samt hur informationen kommer att användas under arbetets gång. Vi har sedan pratats vid via telefon för att stämma in ett datum som passar båda parter. Även skrivit ett missivbrev som de har fått ta del av där det står mer information till exempel att de kommer att vara anonyma, att de får hoppa av undersökningen när som samt att ett godkännande om att spela in våra intervjuer. Vi valde att dela upp oss och göra intervjuerna var för sig. Detta för att ett samtal mellan två personer är lättare och mer avslappnat än om vi är tre personer i samtalet. Tack vare att intervjuerna spelades in kunde vi lyssna på varandras så att vi inte missar någon information. I början av våra intervjuer inledde vi med allmänna frågor om till exempel hur länge de har jobbat inom detta yrke, vilken skola de just nu jobbar på, hur länge de har jobbat på nuvarande skola, och deras arbetsuppgifter under skoltiden.

Intervjuerna fortsatte sedan med förutbestämda frågor som vi format utifrån frågeställningarna i studien. Under intervjuernas gång öppnades det även för följdfrågor som skapade givande diskussioner. Varje intervju tog ungefär 20 minuter att genomföra.

4.4 Bearbetning och analys av data

Efter genomförda intervjuer har materialet bearbetats genom att transkribera alla fyra intervjuer och sedan sammanställt dem och jämfört vad som sagt som är likt och olik varandra. Wibeck (2010) påstår att det bästa sättet att analysera ett insamlat material är att skriva ut det, alltså att transkribera. Det går att transkribera i flera olika nivåer, skriva ut alla ord ordagrant eller att man ändrar direkt från det talade språket och skriver ner det i skriftspråk (Wibeck, 2010).

Materialet har sedan analyserats genom att diskutera mellan varandra, detta för att få en bredare uppfattning om respondenternas svar. Resultat delen har delats upp i stycken där varje fråga från intervjuerna har använts som utgångspunkt.

4.5 Etiska ställningstagande

Vetenskapsrådet (2002) har skrivit att det finns fyra huvudkrav vid etiska ställningstaganden. Det första är *informationskravet*, som handlar om att de medverkande har fått information om syftet med studien samt att det är frivilligt att medverka. Det andra kravet är *samtyckeskravet*, vilket innebär att få samtycke från samtliga personer som skall medverka, samt att de har möjlighet att när som helst välja att avbryta och hoppa av. Det tredje kravet är *konfidentialitetskravet*, vilket innebär att de personer som medverkar skall vara anonyma och att deras personnummer inte kommer att publiceras. Det sista kravet av dessa fyra är *nyttjandekravet*, vilket innebär att informationen som samlas in endast får användas för forskningens ändamål (Vetenskapsrådet, 2002).

För att möta dessa krav har vi informerat samtliga deltagare om de etiska ställningstagandena genom att lämna ut ett missivbrev. Missivbrevet har lämnats både digitalt samt fysisk för att vara helt säkra på att de har tagit del av all information som är viktigt att tillhandahålla innan intervjuer startar, deltagarna har sedan fått skriva under på att de tagit del av all information. I missivbrevet har vi även skrivit fram syftet med studien och att resultatet endast kommer att användas till studiens syfte. Se missivbrev under Bilaga 8.3. Fiktiva namn har använts i resultatdelen för att möta konfidentialitetskravet.

Denscombe (2009) nämner i sin bok att det är viktigt att presentera sig samt syftet med studien för att lättare kunna skapa en tillit och relation till de som blir intervjuade så de känner att de kan svara ärligt och inte endast de svaren de tror att vi är ute efter (Denscombe, 2009).

4.6 Metodkritik

Ett problem som kan uppstå vid användning av intervju som metod är att frågorna kan verka svårförståeliga och tid måste läggas ned till förklaringar av frågorna. Det är även svårt att sätta en tidsgräns för hur långa intervjuerna får vara då den som intervjuar vill ha svar på alla sina frågor. Vi hade även svårt att hitta personer till intervjuerna på grund av att några drog sig ut av personliga skäl.

Ett annat problem som kan uppstå har att göra med själva förberedelserna av ljudinspelningarna. Det tar lång tid med förberedelser både innan intervjuerna samt efter intervjuerna. Transkriberingen av inspelningen tar oftast längst tid, eftersom man behöver lyssna flera gånger för att få vara säker på att få med allting som respondenterna svarar. Ett annat alternativ istället för inspelning av intervjuerna hade varit att föra anteckningar under intervjuerna. Det positiva med detta hade varit att man kommer snabbare igång med intervjuerna och att slippa transkriberingen efteråt. Det negativa med att föra anteckningar kan vara att få med all information från respondenterna och det kan lätt bli fel. En annan metod som hade gått att komplettera med hade varit observationer. Fördelar med att komplettera intervjuer med observationer hade varit att man hade lättare kunnat se om verkligheten stämmer överens med de svaren vi fick under intervjuerna, det hade dock tagit längre tid att genomföra metoderna då observationer tar lång tid innan det går att se ett resultat.

5. Resultat och analys

Resultatet av studien återges i detta kapitel där lärare i fritidshem har svarat på frågor i intervjuerna kring utomhuspedagogik och elevers lärande utomhus.

Data som samlades in har skett genom halvstrukturerade intervjuer. Vi har sedan transkriberat alla intervjuer efteråt i lugn och ro för att lättare kunna koncentrera på deras svar. Resultatet varvas med citat från intervjuerna och då har fiktiva namn använts för att

respondenterna skall vara anonyma. Namnen som kommer att användas är Britta, Kerstin, Hanna samt Håkan.

I följande rubriker sammanställs intervju svaren som därefter analyserats med hjälp av uppsatsens teoretiska perspektiv:

- Arbetet om utomhuspedagogik i fritidshem
- Skillnaden på inläring mellan utomhus och inomhus
- För och nackdelar med utomhuspedagogik
- Utomhuspedagogikens påverkan på resten av dagen

5.1 Arbetet om utomhuspedagogik i fritidshemmet

Respondenterna börjar med att berätta hur mycket utomhuspedagogik de jobbar med, var de brukar gå och göra under utevistelserna. Även om lärarna jobbade olika mycket med utomhuspedagogik så var deras planering lika. De försöker ofta planera tillsammans med klasslärarna för att eleverna ska få både teoretisk undervisning i klassrummet och sedan praktisk undervisning utomhus:

Kerstin: Vi går ut en eftermiddag i veckan, någonstans i närmiljön, kan vara en lekplats eller skogen. Det är lite vad barnen önskar.

Jag: Har ni någon önskelåda eller liknande?

Kerstin: Nej den tog vi bort för den missbrukades lite. Men vi pratar med de kontinuerligt. Vid varje nytt tema så pratar vi, vad vi vill göra, hur känner ni, vart ska vi?

Håkan menar därefter att de jobbar med utomhuspedagogik några dagar i veckan och försöker då att lyfta in till exempel matematik samtidigt:

Håkan: Vi jobbar någon dag i veckan, men det är väldigt olika. Ibland gå vi och bygger en koja eller gör lekar ute mycket sådant. Mycket lekar och mycket rörelse på fritidshemmet. Vi jobbar en del med matematik till exempel, men vi synliggör det inte så mycket för barnen under fritidstiden.

Analys: Det som framkom av denna fråga är att de flesta lärarna i fritidshem jobbar ungefär likadant när det kommer till utomhuspedagogik, den enda stora skillnaden var hur mycket man jobbar med det. I vissa fall så jobbade man varje dag till skillnad från ett annat fritidshem som endast jobbade med det vid ett tillfälle i veckan. Gemensamt var dock att det alltid fanns en planering samt ett syfte med det. Samtliga respondenter tycker det är viktigt med utomhuspedagogik och kunna varva den med den traditionella undervisningen. Ur *ett platsperspektiv* är det viktigt att våga ta klassrummet utomhus för att lära sig av autentiska upplevelser i sin rätta miljö.

5.2 Skillnaden på inläring mellan ute och inne

Respondenterna berättar vidare att skillnaden på inläringen är väldigt stor på inomhus och utomhus, man lär in på ett annat sätt ute och detta kan förenkla för de elever som kan ha svårt för det teoretiska. Det är därför bra om det går att kombinera undervisningen inomhus med utomhus: Hanna tänker mycket på utomhuspedagogikens påverkan på gemenskapen:

Hanna: Tänker på allt runt omkring, att vara tillsammans, på regler och hur man är mot varandra. Det är ju lättare ute!

Kerstin påpekar att man når eleverna på olika sätt och det är därför viktigt att variera sin undervisning ute och inne:

Kerstin: Beror mycket på vilken barngrupp man har, nu har jag sex-sjuåringar och det gynnar de väldigt mycket av att vara ute. Vi lär i små stunder, det kommer upp en fråga om varför en fågel äter det eller liknande, men det behöver inte alltid vara planerat. Man når barn på olika sätt. En del tycker om att sitta inne och mår bra av den miljön, andra lär sig bättre när man går ut och ta och uppleva.

Respondenterna var också eniga om att det är viktigt att växla undervisningen inomhus med undervisning utomhus. Utomhus lär eleverna mer praktiskt kunskap genom att gå och kolla på saker som man redan har läst om. Genom att göra detta så kan det vara

lättare för vissa elever att ta till sig ny kunskap om saker men genom att bedriva utomhuspedagogik så bidrar man även till ökad hälsa och koncentrationsförmågan för resten av dagen.

Analys: Av intervjuerna framkommer att det är bra om man får möjligheten att kombinera inomhus med utomhus för att eleverna ska få exempel på både teoretiskt och praktiskt. Till exempel, sitter inne och läser om trafikregler och olika skyltar, och sedan kan man gå ut och se det i praktiken. Precis som respondenterna säger så är det viktigt att lära sig även praktiskt. Detta tas även upp ur *ett platsperspektiv*, där de nämner att miljön har en stor påverkan på människan och att man ska uppleva och lära sig saker i sin rätta omgivning för att skaffa sig erfarenheter och utvecklas.

5.3 För och nackdelar

De flesta respondenter har mest positiva erfarenheter från att använda sig av utomhuspedagogik men det kan även uppstå problem som till exempel kan vara kläderna och vädret. För att kunna bedriva en verksamhet utomhus i alla miljöer och årstider så är det viktigt att ha riktiga kläder och skor så man slipper att frysa. Ett problem med kläder kan vara att vissa familjer inte har råd med kläder och då blir det svårt att flytta undervisningen utomhus om det ska gynna alla elever:

Britta: Egentligen finns det ju inga nackdelar men ibland kan ju vädret vara dåligt. Förutsättningarna kan ju vara nackdelar men man kan ju alltid gå runt dem på ett eller annat vis. Det gäller att bara vara uppfinningsrik och tänka utanför boxen och våga gå emot det man planerat för att komma fram till ett resultat (Britta).

Ett annat problem som togs upp under intervjuerna är att det finns många andra saker för eleverna att fokusera på, till exempel flygplan, bilar, pinnar som kan störa själva lektionen:

Håkan: Fördelarna är väldigt många, men nackdelar som jag sett är att det finns så väldigt mycket annat att fokusera på. Om man har planerat något ut och sen helt plötsligt kan det komma två rådjur springandes, då får man lägga fokus på något annat och då får man vara flexibel!

Det positiva som nämnts mest är att eleverna får vara mycket i rörelse samt att som nämnt tidigare att inläringen blir på ett annat sätt, det blir mera praktiskt.

Analys: Det svåra med denna fråga var att hitta de negativa aspekterna av utomhuspedagogiken. De pedagoger som vi valt att intervjua har jobbat mycket med utomhuspedagogik och tycker därför mycket bra om det. Det största problemet som lärarna stötte på var just kläderna, men detta är svårt för personalen att göra något åt.

5.4 Utomhuspedagogikens påverkan på resten av skoldagen

På denna fråga var det delade meningar mellan respondenterna. Dock svarade majoriteten att det blev en lugnande effekt på eleverna om man går ut på förmiddagen:

Britta: Ja jo men det gör man ju. Det blir ju lugnare på ett annat sätt om man varit ute i skogen eller haft mina rastaktiviteter. Även konflikter kan ju uppstå ute men då löser man det där så när de kommer in kan de direkt börja med att jobba.

Hanna är inne på samma spår som Britta att det märks tydligt att det blir lugnare;

Hanna: Man märker jättemycket, är man ute så är det bättre inne sen. Barnen har lättare att komma till ro och sitta och leka lugnare. Absolut!
Och det sägs att barn lär sig mer också.

Flera respondenter pratade om att forskningen pekar på att inlärningsförmågan och koncentrationen blir bättre när man fått friskluft. Det fanns också fritidshem som inte märkt någon skillnad på eleverna när det har bedrivits lektion utomhus på förmiddagen. Vissa fritidshem hade svårt att "mäta" skillnaden då inte alla eleverna var inskrivna på fritids.

Analys: Utifrån resultatet kan vi se att det är viktigt att bedriva utomhuspedagogik för att eleverna ska kunna vara koncentrerade och fokuserade under längre tider under resterande lektioner som bedrivs under skoldagen. Det går även lägga märke till att utomhuspedagogik har en lugnande effekt på många elever. Från det resultatet vi har fått fram kan man även märka att det uppstår mindre konflikter mellan elever när de har fått ta del av utomhusaktiviteter. Precis som Dewey och Dewey (1917) beskriver ett *ett kroppsperspektiv* så menar respondenterna att hälsan har en stor påverkan när det kommer till lärandet. Utomhuspedagogik bidrar till bättre hälsa och att eleverna klarar av att hålla sig koncentrerade under

längre tider, detta bidrar samtidigt till att eleverna kan hålla sig fokuserade under resterande lektioner som bedrivs under dagen.

5.5 Sammanfattande analys

Respondenter beskriver hur mycket de jobbar med utomhuspedagogiken. Svaren var nästan alltid samma, de jobbade med det varje vecka men på ganska olika vis och olika mängd, i vissa fritidshem användes utomhuspedagogiken i stor sett varje dag medan i andra fritidshem så används den endast någon eftermiddag i veckan.

Angående skillnader mellan inne och ute, så var även här respondenterna överens. Utomhus blir mer praktiskt arbete i förhållande till inomhus. Det är därför viktigt att variera sin undervisning. Respondenterna menar också att bedriva undervisning utomhus kan underlätta för vissa elever att ta till sig ny kunskap. Även Dewey (1915) och Szczepanski (2008) skriver som vi tidigare nämnt att man ska ta klassrummet utomhus och "lärandet genom görandet". Båda författarna menar också att det är viktigt att uppleva saker i sin rätta omgivning för att lättare få en förståelse för hur de fungerar och ser ut. Szczepanski (2008) tar även upp att genom fysisk aktivitet och använda oss av alla våra sinnen underlättar människans utveckling och att det är viktigt för att ta till sig kunskapen.

När diskussionen för- och nackdelar kom upp så fick vi i stort sett samma svar av samtliga respondenter. Att fördelarna är många och att nackdelarna få. Men den nackdel som hela tiden återkom var om kläderna och vädret. Detta kan bli ett stort problem för att det kan bli svårt att fokusera och göra vad man ska om man hela tiden står och fryser.

Kan en lektion utomhus påverka eleverna resten av dagen? Här blev svaren att de flesta märkte en skillnad på stämningen i elevgruppen på eftermiddagen när de haft lektion utomhus på förmiddagen. Respondenterna märkte även en skillnad på att eleverna kunde hålla koncentration och vara mer fokuserade under längre tid på dagen. Dock var detta respondenternas egna uppfattning och de hade inte gjort någon forskning på det. För att kunna lära sig och utvecklas så krävs en god hälsa och koncentrationsförmåga. Precis som respondenterna svarade så tar även Dewey och Dewey (1917) upp att god hälsa har en stor inverkan på bra utveckling och lärande.

6. Diskussion

Även om intervjuerna har varit med olika personer på olika skolor har svaren många gånger varit ganska lika varandra. Även om man inte jobbar på samma sätt på alla skolor är tankarna uppbyggda likadant när det gäller utomhuspedagogik.

I diskussionen utgår vi från uppsatsens frågeställningar sammanfattade i rubrikerna nedan:

6.1 Arbetet med utomhuspedagogik inom fritidshemmen

Utifrån resultatet går det att se att alla lärare i fritidshem som vi intervjuade jobbar på ett eller annat sätt med utomhuspedagogik. Vissa jobbar med det alla dagar i veckan medan andra lärare i fritidshem endast jobbar med det någon gång i veckan. Gemensamt är dock att den alltid är planerad och det finns ett syfte med det. När de använder sig av utomhuspedagogik uppstår ett så kallat blir det mycket informellt lärande. Brodin (2011) lyfter just detta om informellt lärande och belyser att det informella lärandet inte sker i ett vanligt klassrum utan att man ska ta undervisningen utomhus för att skapa nya möjligheter för eleverna att utvecklas i (Brodin, 2011). Även Orwehag och Mårdsjö Olsson (2011) instämmer med föregående talare att det informella lärandet lyfts mycket utomhus och speciellt på fritidshemmen där man lättare utgår från elevers intresse när man planerar sin verksamhet (a.a.).

6.2 Miljöns betydelse för elevers lärande

Resultatet pekar på att respondenterna hade uppfattningen om att utomhuspedagogik är bra för alla elever, det hjälper dem att utvecklas, ta till sig lärandet på ett mer praktiskt sätt och lära sig genom fysisk aktivitet. Detta lyfter Brugge och Szczepanski (2011) där de nämner att den fysiska miljön bidrar till kunskap och lärande. Författarna påpekar också vikten av att komma bort från den "traditionella" undervisningen och våga ta undervisningen utomhus i den mån det går (a.a.).

Respondenterna som medverkade på våra intervjuer tycker det är bra att använda utomhuspedagogik som ett komplement till den traditionella pedagogiken. Genom att jobba praktiskt så kan eleverna få en större förståelse för saker och dess existens. Szczepanski (2014) menar även att elever kan dra stor nytta av utomhuspedagogiken i deras lärande om de har tillgång till utbildade lärare som vet hur man ska undervisa och ta tillvara på miljön

på rätt sätt (Szczepanski, 2014), även Barr, Nettrup och Rosdahl (2014) påpekar om miljöns betydelse för lärandet. Författarna konstaterar att en vanlig utevistelse med många autentiska situationer är positivt för att bibehålla och utveckla elevernas lärande. De påpekar även att miljön ändras hela tiden i takt med årstiderna och detta skapar en skiftande miljö som alltid fungerar i sin undervisning (a.a.)

6.3 Utomhuspedagogikens påverkan på hälsan

Resultatet visar att utomhuspedagogiken påverkar vår hälsa. De respondenter som intervjuades kunde i de flesta fall se skillnad på till exempel koncentrationsförmågan och fokuseringen på elever under resterande av dagen. I några av intervjuerna gick det även se att utomhuspedagogik har en lugnande effekt på eleverna som märks när de sedan kommer in i klassrummet för att där bedriva en lektion. Detta benämner Olsson (1995) när hon tar upp att elever som får chansen till utomhuspedagogik har större chans att hålla sig koncentrerade och fokuserade under en längre tid (Olsson, 1995), detta får hon belägg för av Ohlsson (2015) som även tar upp vikten av utomhuspedagogik för att eleverna ska kunna fokuserade under skoldagen. Han tar även upp att vistas utomhus har en lugnande effekt hos elever samt att luften utomhus är betydligt bättre än luften inomhus, på så sett sprids även sjukdomar sämre utomhus (a.a.).

Laike (2005) redogör för miljöns påverkan av människans utveckling. En varierad miljö är viktigt för eleverna ska utvecklas på fler stadier än vad de gjort om man inte använder sig av utomhuspedagogiken (Laike, 2005). Szczepanski (2008) menar sedan att utomhusmiljön har inte bara en stor effekt på lärandet utan även på elevernas grov och finmotorik som stimuleras lättare ute i naturen. Elever tar också lättare till sig kunskap när de har fått röra på sig (a.a.).

Utifrån resultatet så har vi även fått fram många positiva saker om utomhuspedagogik men det finns såklart även problem som kan uppstå. Något exempel från vårt resultat är att väderet har en stor inverkan på hur ett utomhuspass går, även om det finns kläder för alla väder så är de långt ifrån alla elever som har tillgång till kläder som är användbara i alla väder. Detta får respondenterna belägg för av Ohlsson (2015) som menar att det finns vissa elever som inte har råd att köpa kläder som passar i alla årstider, det kan därför vara svårt att planera aktivitet utomhus när man måste förlita sig på att det blir bra väder (a.a.).

Något som vi har tänkt på och tagit upp tidigare i texten är även de risker som finns när man spenderar mycket tid i solen, speciellt för barn. Detta var något som inte någon av respondenterna tog upp. Boldeman (2005) skriver en hel del om riskerna för hög UV-exponering och menar att om man ska bedriva mycket verksamhet utomhus så kan det vara en god idé att man håller sig där det finns mycket skugga, exempelvis i skogen eller liknande (a.a.).

7. Avslutande diskussion

Efter vi fått fram ett resultat av studien blandat med gamla och nya erfarenheter så har vi sett att det är långt ifrån alla som har tillgång till utomhuspedagogik. Alla elever har inte tillgång till kläder under dåligt väder. Enligt oss så ska skolorna kunna erbjuda dessa elever kläder för att kunna medverka på lektionerna utomhus på ett givande och lärorikt sätt. Varför kan skolor erbjuda skridskor till dem som inte har tillgång till det när man inte kan tillhandahålla elever med varma kläder? På de skolor vi har haft vår verksamhetsförlagda utbildning så trycks det mycket på att alla ska behandlas lika och alla ska ha tillgång till att utveckla sitt lärande. Men fungerar det verkligen såhär i praktiken?

En annan aspekt som är viktig att tänka på är solens bidragande faktor till att få i sig tillräckligt mycket D-vitamin. I Sverige är det många som har brist på D-vitaminer. På www.svd.se kan man läsa en artikel från 2015, *Brist på D-vitamin måste tas på allvar* skriven av Susanne Bejerot och Mats Humble att det är viktigt att få i sig rätt mängd med D-vitaminer och att de tycker det är lika viktigt att erbjuda D-vitamintillskott till riskgrupperna som man rekommenderar solskyddsmedel när man ska resa (Svenska dagbladet, 2015).

7.1 Fortsatt forskning

För att fortsätta forska inom detta ämne och denna studie går det att göra intervjuer med elever och andra lärare för att få deras syn på ämnet. För att ytterligare följa upp vårt resultat kan man göra observationer när det bedrivs lektioner utomhus för att lättare kunna se hur lärarna i fritidshem jobbar med det.

Att vara ute är det nya inte

Referenslista

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2:a[utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber

Barr, Anette, Nettrup, Annica & Rosdahl, Anna (2014). *Naturförskola: lärande för hållbar utveckling*. Stockholm: Lärarförbundets förlag

Björlied, Pia. (2005). Närmiljö - hinder eller pedagogisk resurs? I Johansson, M & Kuller, M. (red.), *Svensk miljöpsykologi*. Studentlitteratur.

Boldeman, C., Dal, H., Blennow, M., Wester, U., Mårtensson, F., Raustorp, A. & Yuen, K (2005). Förskolemiljöer och barns hälsa. Rapport från Centrum för folkhälsa, avdelning för folkhälsoarbete.

<http://www.nynashamnsnatorskola.se/spring/pdfHtm/Scamper.pdf>

Brodin, Jane (2011). *Kan utomhuspedagogik stödja lärande och inkludering? Personer med intellektuella funktionsnedsättningar*. Lic. avh. Jönköping: Högskolan i Jönköping

Tillgänglig på Internet:

<http://hj.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A449059&dswid=5687>

Brügge, Britta, Glantz, Matz & Sandell, Klas (red.) (2011). *Friluftslivets pedagogik: en miljö- och utomhuspedagogik för kunskap, känsla och livskvalitet*. 4:e[uppdaterade, rev. och utök] uppl. Stockholm: Liber

Dahlgren, Lars Owe (1997). *Utomhuspedagogik: boklig bildning och sinnlig erfarenhet: ett försök till bestämning av utomhuspedagogikens identitet*. Linköping: Linköpings univ.

Denscombe, Martin. (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Dewey, John. (1915). "*The School and Society and the Child and the Curriculum*" s.101 - 102 I: Jackson, P. W. (Ed. 1990) Chicago: The University of Chicago Press.

Dewey, John. & Dewey, Evelyn. (1917): *Framtidsskolor* Lund: Pedagogiska skrifter – Sveriges Allmänna Folkskollära rförening s Litteratursällskap, Åttioandra häftet.

Hansen Orwehag, Monica & Mårdsjö Olsson, Ann-Charlotte. (2011). *Lärande i fria miljöer* I Klerfelt, A. & Haglund, B. (red.) *Fritidspedagogik: fritidshemmets teorier och praktiker*. Stockholm: Liber.

Laike, Thorbjörn. (2005). *Inomhusmiljöns betydelse för barns välbefinnande*. I Johansson, M & Kuller, M. (red.), *Svensk miljöpsykologi*. Studentlitteratur.

Larsen, Ann Kristin (2007). *Metod helt enkelt*. Gleerups Utbildning AB

Linköpings universitet. (2016). Välkommen till Nationellt centrum för utomhuspedagogik! Hämtad 2017-02-06 från <http://www.liu.se/ikk/ncu?l=svacering>

Mårtensson, Fredrika. (2004). *Landskapet i leken. En studie av utomhuslek på förskolegården*. Institutionen för landskapsplanering. Alnarp.

Ohlsson, Anders (2015). *Utomhuspedagogik - Utveckling och lärande i naturen*. Gothia Fortbildning AB.

Olsson, Titti (1995). *Skolgården: det gränslösa uterummet*. 1:a uppl. Stockholm: Liber utbildning i samarbete med Världsnaturfonden (WWF)

Sjöstrand Öhrfelt, Magdalena (2014). *Barn i natur och natur i barn: en diskursanalys av texter om utomhuspedagogik och uteförskola*. Licentiatavhandling Malmö: Malmö högskola, 2015

Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2043/18576>

Skolverket (2016). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*. Stockholm: Fritzes Förlag

Skolverket (2014). *Allmänna råd och kommentarer. Fritidshem*. Stockholm: Fritzes förlag.

Skolvärlden (2012). *Utomhuspedagogik stärker minnet*.

Tillgänglig på internet: <http://skolvarlden.se/artiklar/utomhuspedagogik-starker-minnet>
hämtad 2017-01-31

Svenska Dagbladet (2015). *Brist på D-vitamin måste tas på allvar*.

Tillgänglig på internet: <https://www.svd.se/brist-pa-d-vitamin-maste-tas-pa-allvar>

Hämtad 2017-03-27

Szczepanski, Anders (2007). *Uterummet - ett mäktigt klassrum med många lärmiljöer*.

I Dahlgren, L-O, Sjölander, S, Strid, J-P & Szczepanski, A (red.). *Utomhuspedagogik som kunskapskälla: närmiljö blir lärmiljö*. Lund: Studentlitteratur

Szczepanski, Anders (2008). *Handlingsburen kunskap lärarens uppfattningar om landskapet som lärandemiljö*. Lic. avh. Linköping: Linköpings universitet, 2008

Tillgänglig på internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-20548>

Szczepanski, Anders (2014). *Utomhusbaserat lärande och undervisning*. Linköpings universitet.

Tillgänglig på internet: <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:729629/FULLTEXT01.pdf>

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Elanders Gotab.

Tillgänglig på internet: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Wibeck, Victoria (2010). *Fokusgrupper: om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. 2., uppdaterade och utök. uppl. Lund: Studentlitteratur

Änggård, Eva (2014). *Ett år i ur och skur: utomhuspedagogik i förskolan*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

8. Bilagor

8.1 Intervjufrågor

Intervju - Lärare i fritidshem

- Kan du berätta om ert arbete med utomhuspedagogik på fritidshemmet?
 - Hur mycket jobbar ni med det?
- Kan man se skillnad på lärandet när man använder sig av utomhuspedagogik kontra inomhus?
 - Isåfall, hur kan man se skillnader?
- Vilka för- och nackdelar kan uppstå med utomhuspedagogik?
- Hur mycket planerade verksamhet är det under era utevistelser?
 - Är det något specifikt ni är ute efter vid dessa tillfällen?
- Kan man se skillnader på elevernas lärande under dagen då man bedriver utomhuspedagogik?

Utöver dess frågor så kommer det självklart även komma andra frågor under själva intervjun som leder till större och mer givande diskussioner.

8.2 Missivbrev

Hej, vi är två studenter från Lärarutbildningen på Högskolan i Kristianstad. Vi är inne på vår sista termin och håller just nu på med att skriva vårt examensarbete. Vårt valda ämne är utomhuspedagogik på fritids samt i skolan.

Syftet med denna studie är att undersöka hur man jobbar med utomhuspedagogik i skolans värld och dess påverkan på lärandet.

För att få fram ett resultat så kommer vi att använda oss av intervjuer av lärare.

Våra intervjuer består av cirka sex frågor som vi även hoppas ska leda till givande diskussioner. Vi kommer även att spela in våra intervjuer för att lättare kunna sammanfatta och vara säkra på att bearbetningen av materialet går till på ett korrekt sätt.

Deltagandet är frivilligt och ni kan när som helst välja att hoppa av undersökningen. Ditt deltagande behandlas konfidentiellt och resultatet kommer endast att användas i vårt examensarbete. Alla personer som deltar i vår undersökning kommer att vara anonyma och det kommer inte någonstans i arbetet att framgå vilka som varit med i denna undersökning.

Har ni några funderingar eller frågor är ni hjärtligt välkomna att kontakta oss via mail.

Med vänliga hälsningar

Jonathan Karlsson

jonathank.karlsson@gmail.com

André Leanderson

andre.leanderson@hotmail.se

Underskrift

Jag godkänner
